

Samenwerkingsafspraken en conclusies Omgevingswetdag 2018

1. Samenwerkingsafspraken

1.1. Digitaal Stelsel Omgevingswet

Samenwerkingsafpraak

Wij hebben de intentie om regionaal samen te werken om het voor de inwoner en ondernemer 'eenvoudig beter' de leefomgeving te benutten en beschermen. We zetten ons daarom in om de samenwerking in de informatievoorziening voor de keten van Plan tot Publicatie en van Idee tot Afhandeling.

In het eerste kwartaal van 2019 gaan we uitwerken:

- Wat voor omgeving hebben we nodig in de voorfase en afhandeling van planvorming en aanvragen?
- In welke fase delen we welke informatie in welke digitale vorm met elkaar?
- Hoe informeren we elkaar proactief en parallel?

Vervolg

Als eerste stap spreken we af in het eerste kwartaal met de bestaande kopgroep de bovenstaande punten uit te werken.

Wie doet mee?

- ✓ RUD Utrecht
- ✓ ODRU Utrecht
- ✓ Gemeente Utrechtse Heuvelrug
- ✓ Gemeente IJsselstein
- ✓ Gemeente De Bilt
- ✓ Gemeente Utrecht
- ✓ Gemeente Baarn
- ✓ Veiligheidsregio Utrecht
- ✓ Provincie Utrecht

**Wil uw organisatie ook
meedoen?
Klik hier!**

1.2. Vergunningverlening toezicht en handhaving

Samenwerkingsafpraak

Wij hebben de intentie om regionaal samen te werken om het voor de inwoner en ondernemer 'eenvoudig beter' de leefomgeving te benutten en te beschermen. We zetten ons daarom in om de samenwerking in het Utrechtse proces van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) in het licht van de Omgevingswet te verbeteren op:

- Een manier van werken die aansluit bij de één-loketgedachte, een 'ja, mits' houding en waarbij beleidsdoelen onderdeel zijn van de afweging.
- Overleg aan de voorkant van het proces. Er worden kansen voor verbetering en versnelling gezien door overleg met de initiatiefnemer en betrokken overheden voorafgaand aan de aanvraag, maar ook gedurende het VTH-proces om als betrokken overheden tot één advies te komen. Het overleg vindt persoonlijk plaats,

maar de wens is dit ook digitaal (in het Digitaal Stelsel Omgevingswet, zie ook bovengenoemde afspraak) te faciliteren.

- VTH-beleid en informatie zijn op orde. Overheden kennen elkaars beleid en informeren de initiatiefnemer hierover.
- Het maken en uitvoeren van aangepaste afspraken aan de Omgevingswet tussen overheden over het proces van VTH, waarbij we optimaal (samen)werken in het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

De werksessie Samenwerkingsgebieden: beperkingsgebieden uitgelicht heeft een afspraak gemaakt die hierbij goed aansluit. Deze afspraken worden in samenhang uitgewerkt.

Vervolg

Als eerste stap spreken we af in februari 2019 deel te nemen aan een vervolgbijeenkomst waarin we deze intentie verder uitwerken op basis van een voorzet die een kopgroep van gemeente Lopik, Utrechtse Heuvelrug en de provincie Utrecht voorbereiden.

Wie doet mee?

- ✓ Gemeente Amersfoort
- ✓ Gemeente Baarn
- ✓ Gemeente De Bilt
- ✓ Gemeente Houten
- ✓ Gemeente IJsselstein
- ✓ Gemeente Montfoort
- ✓ Gemeente Lopik
- ✓ Gemeente Soest
- ✓ Gemeente Stichtse Vecht
- ✓ Gemeente Utrecht
- ✓ Gemeente Utrechtse Heuvelrug
- ✓ Gemeente Wijk bij Duurstede
- ✓ Gemeente Woudenberg
- ✓ Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden
- ✓ Omgevingsdienst Noordzeekanaal
- ✓ Omgevingsdienst Regio Utrecht
- ✓ Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht
- ✓ Rijkswaterstaat Midden-Nederland
- ✓ Provincie Utrecht

**Wil uw organisatie ook
meedoen?
Klik hier!**

1.3. Omgevingsplan, -verordeningen, bruidsschat en afwegingsruimte

Samenwerkingsafspraken

In 2019 leggen we de focus op:

1. Reageren op het concept invoeringsbesluit/de bruidsschat door Utrecht (o.a. in G4-verband) wordt in de regio gedeeld;
2. IJsselstein zal haar samenwerkingservaring met onder andere het waterschap in de regio delen;
3. De grote steden Utrecht en Amersfoort delen hun kennis en expertise op dit terrein in hun directe regio, daar waar gewenst;

4. Gezamenlijk visievorming;
5. Regionaal netwerk met kennis en ervaring in beeld brengen en delen;
6. Kennis en ervaring ten aanzien van diverse thema's, zoals onder andere gezondheid en mobiliteit delen;
7. Delen van de motie over de implementatie van de Omgevingswet in Utrecht;
8. Uitwisseling van ervaring tussen raadsleden in de regio.

Vervolg

- De regiopartners worden op de hoogte gesteld van de reactie die nu door de gemeente Utrecht (o.a. in G4- en G40-verband) wordt gemaakt op het concept voorstel voor het invoeringsbesluit/de bruidsschat. Waar nodig of wenselijk vindt daar afstemming over plaats;
- Zodra IJsselstein resultaat heeft geboekt in haar samenwerking met o.a. het waterschap zal zij de kennis en ervaring daarbij delen in de regio, voor wie dat wil;
- Gemeente Utrecht (Wim Beelen) maakt voor de regio een netwerkoverzicht van betrokken personen met bepaalde deskundigheid en ervaring op het gebied van de implementatie van de Omgevingswet. Eerst zullen de deelnemers van de workshops en andere betrokkenen worden gevraagd of zij op zo'n netwerkoverzicht willen komen;
- Vervolgoverleg plannen in de regio om te bepalen hoe men visievorming en thema's wil bespreken;
  - Amersfoort en Utrecht nemen initiatief om in hun directe regionale samenwerkingsverbanden na te gaan of er behoefte is voor het delen van hun kennis en expertise. Utrecht plant daarover al een overleg met de U10-partners;
    - Utrecht zorgt dat de motie over de implementatie van de Omgevingswet zoals die in Utrecht is ingediend en is overgenomen in de regio wordt verspreid;
    - Raadsleden in de regio hebben hun gegevens uitgewisseld en leggen onderling contact daar waar gewenst.

Aandachtspunten

- Verschil in doelgroep en benodigde informatie waarbij;
- Raad heeft behoefte aan ander soort informatie. Waar staat de raad voor aan de lat. Minder inhoudelijk.
  - Betrokkenheid burgers en bedrijven is tot nu toe onderbelicht. Is aandacht voor nodig, ook vooral hoe je ze informeert en betreft.

Wie doet mee?

- ✓ Provincie Utrecht
- ✓ Gemeente Soest
- ✓ Gemeente De Bilt
- ✓ Gemeente Amersfoort
- ✓ Gemeente Utrechtse Heuvelrug
- ✓ Gemeente Houten
- ✓ Gemeente Bunschoten
- ✓ Gemeente Baarn
- ✓ Gemeente Utrecht

**Wil uw organisatie ook
meedoen?
Klik hier!**

- ✓ Gemeente Leusden
- ✓ Gemeente Zeist
- ✓ WijkNu
- ✓ MooiSticht
- ✓ UW Samenwerking (gem. IJsselstein en Montfoort)
- ✓ ODRU
- ✓ RUD Utrecht
- ✓ Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV)
- ✓ Heemraadschap Stichtse Rijnlanden (HDSR)
- ✓ Rijkswaterstaat

2. Kennisdelen

2.1. Participatie bij initiatieven: samenwerken aan kaders

De bijlagen die in dit stuk worden genoemd vindt u [hier](#).

Thema van de workshop

De workshop draaide om participatie bij initiatieven. In de workshop hebben we samen nagedacht over kaders die we kunnen stellen aan participatie bij initiatieftrajecten. De workshop is op de Utrechtse Omgevingswetdag 2018 twee keer gehouden. De resultaten van beide sessie zijn hier samengevat. Om ieder in het thema thuis te maken was er een korte presentatie over:

- Wat is participatie? Verschil tussen participatie bij het opstellen van de Omgevingsvisie, dan wel Omgevingsplan / -verordening en bij een initiatieftraject.
- Wat zegt de Omgevingswet over participatie?
- Welke rol heeft het bevoegd gezag in het traject?
- Welke vragen zijn er voor lokale overheden?

In de presentatie (bijlage 1) staat de informatie bij elkaar.

Huidige ervaring met participatie

Aan de hand van drie vragen hebben de deelnemers in kleine groepjes nagedacht over de huidige ervaringen:

1. Wat doe je op dit moment met participatie bij een initiatieftraject?
2. Waar ben je trots op als het gaat om participatie in een initiatieftraject?
3. Waar loop je met participatie tegen aan in een initiatieftraject?

De ervaringen staan in bijlage 2 op foto.

Kaders voor participatie

In kleine groepjes zijn de deelnemers langs vragen gelopen om na te denken welke kaders ze zouden willen stellen aan participatie. De achterliggende gedachte is dat de gemeente in haar omgevingsplan een paragraaf over participatie kan opnemen waaraan initiatiefaanvragen getoetst mogen worden. De vraag is: Welke kaders zou je willen stellen? Waarom? Wat heeft dat tot gevolg?

Op brownpaper waren vier vragen over kaders:

1. Wie wil je dat (minimaal) betrokken worden in een initiatieftraject?
2. Welke rol pak je als overheid in een initiatieftraject?
3. Ga je een bepaald niveau (voorwaarden) van participatie vragen?
4. Wanneer ga je participatie vragen in een initiatieftraject

De ideeën staan in bijlage 3 op foto.

Samenwerkingsafspraken

Aan het eind van de sessie hebben de groepjes geanalyseerd waar ze graag samen mee verder wilden gaan. Daarbij kwamen kennis en ervaring delen bij iedereen naar voren. Een deel van de groep vond het interessant om een stap verder te gaan. Om in gesprek te gaan over de kader en daarmee te komen tot een deel van het toekomstige Omgevingsplan / -verordening. De intentie is niet om ieder gelijke kaders op te stellen. De voorlopige samenwerkingsafspraken met partijen die deel willen nemen staan in bijlage 4. De voorbereidingscommissie nodigt binnenkort alle partijen uit voor een vervolgbijeenkomst in 2019

Wie doet mee?

- ✓ Gemeente Zeist
- ✓ Gemeente Woerden
- ✓ Gemeente Wijk bij Duurstede
- ✓ Gemeente Utrechtse Heuvelrug
- ✓ Heemraadschap Stichtse Rijnlanden (HDSR)
- ✓ ODRU
- ✓ Rijkswaterstaat
- ✓ Provincie Utrecht

**Wil uw organisatie ook meedoen?
Klik hier!**

2.3. Samenwerkingsgebieden: beperkingsgebieden uitgelicht

Conclusie

Gemeenten gaan te maken krijgen met beperkingengebieden. Binnen deze gebieden zal bij vergunningaanvragen vaak samenwerking tussen bevoegd gezag beperkingengebied en een gemeente ontstaan.

Het is belangrijk dat er overleg plaatsvindt tussen de opsteller van de beperkingengebieden (waaronder RWS) en de gemeenten over wat het betekent en hoe het vertaald kan worden naar omgevingsvisies en omgevingsplannen.

Om samen te kunnen werken (binnen en buiten deze gebieden) is een goede relatie nodig. Een belangrijke stap hierin is met elkaar in gesprek gaan over wat een beperkingengebied inhoudt en de doelen en belangen die daar spelen.

Uitgangspunt bij deze gesprekken moet helderheid, transparantie en samen denken in mogelijkheden zijn.

Daarnaast moeten er afspraken gemaakt worden over wie, wat, wanneer, waarover. Start hiervoor een regionaal initiatief om deze afspraken ook daadwerkelijk te maken.

De werksessie Vergunningverlening, toezicht en handhaving heeft een afspraak gemaakt die hierbij goed aansluit. Deze afspraken worden in samenhang uitgewerkt.

Vervolg: actie en trekker

Actie

Verkenning: hoe werkt de operationele uitvoering op dit moment? (en wat is er nodig/welke wensen zijn er?)

Wie doen mee:

- ✓ HDSR
- ✓ RWS
- ✓ Provincie Utrecht
- ✓ Gemeente De Ronde Venen
- ✓ Gemeente Woudenberg

Wil uw organisatie ook
meedoen?
Klik hier!

Actie

Ga met elkaar in gesprek over belangen en doelen binnen beperkingengebied.

Wie doen er mee?

- ✓ HDSR
- ✓ RWS
- ✓ Provincie Utrecht
- ✓ Gemeente De Ronde Venen
- ✓ Gemeente Woudenberg
- ✓ Gemeente Vijfheerenlanden
- ✓ ODRU
- ✓ RWS
- ✓ Gemeente Woerden

Wil uw organisatie ook
meedoen?
Klik hier!

Aandachtspunten:

Maak onderscheid tussen beperkingengebieden en werkingsgebieden.

Verlies bij het geven van invulling aan een beperkingengebieden het doel/ de bedoeling van de wet niet uit het oog.

2.4. Nationale Omgevingsvisie en Utrecht

Conclusies:

Opgaven Nationale Omgevingsvisie en Provinciale Omgevingsvisie Utrecht lopen door elkaar heen. Een select aantal (gebieds)opgaven is zo groot, complex en urgent dat daar samenwerking met het Rijk - regio noodzakelijk / gewenst is. Dit wil echter niet zeggen dat elders geen omvangrijke (gebieds)opgaven spelen. Deze (gebieds)opgaven spelen echter vooral op het schaalniveau provincie - gemeenten.

- Ambtelijke samenwerking aan de voorkant / vroegtijdig onderling uitwisselen van conceptstukken loont;
- Noodzaak van combineren van opgaven; identiteit centraal stellen en nu beginnen.
- Gebruikmaking van het moment om integraal omgevingsbreed ontwerp voor de regio / de stad van de toekomst te maken.

Aandachtspunten:

- Uitleg over hoe Nationale Omgevingsvisie, Provinciale Omgevingsvisie Utrecht en gemeentelijke Omgevingsvisies in elkaar grijpen.
- Belang om door de schalen heen te kijken.
- Aanbrenging focus en behapbaarheid.
- Betere betrekking van regio Utrecht West.

Wie doet er mee?:

Belang van brede participatie: overheden (Rijk, provincie, gemeenten, waterschappen), kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven.

Vervolg: actie en trekker:

Actie: Indiening 'Utrechtse inspraakreactie' op het ontwerp van de Nationale Omgevingsvisie.

Trekker:

- ✓ Provincie Utrecht
- ✓ Gemeente Amersfoort
- ✓ Gemeente Utrecht
- ✓ HDSR
- ✓ Natuur en Milieu Utrecht;
- ✓ Regio Amersfoort
- ✓ Regio Foodvalley
- ✓ Regio U10
- ✓ Regio Utrecht West
- ✓ Utrechts Landschap
- ✓ Universiteit Utrecht
- ✓ Waterschap Vallei-Veluwe
- ✓ Waternet

Wil uw organisatie ook
meedoen?
Klik hier!

2.6. Water en omgevingsvisies

Conclusie

Omgevingsvisies maken kansrijke combinaties mogelijk tussen de watertransitie, energietransitie en de circulaire economie. Grensontkennend samenwerken tussen maatschappelijke partners is daarbij een kritische succesfactor.

Wie doen er mee?

- ✓ HDSR
- ✓ RWS
- ✓ Gemeente Soest
- ✓ Gemeente Utrecht
- ✓ Statenfractie ChristenUnie
- ✓ ODRU
- ✓ RUD Utrecht
- ✓ Waterschap Vallei & Veluwe
- ✓ Provincie Utrecht

Wil uw organisatie ook
meedoen?
Klik hier!

2.8. Duurzame energie en de omgevingsvisie en het -plan

In de workshop 'duurzame energie en de Omgevingswet' hebben we onderzocht op welke wijze de Omgevingswet kan helpen om de energiedoelstellingen te behalen. Er was een presentatie van Lenny Putman over de Regionale Energie Strategie U10/U16 (RES). Lenny Putman werkt bij de gemeente Utrechtse Heuvelrug en is

trekker van deze RES. Vervolgens lichtte Annemieke Schattenberg de mogelijkheden van de Omgevingswet toe om doelen voor duurzame energie te verankeren en mogelijkheden te scheppen. Annemieke Schattenberg is werkzaam voor het programma 'Aan de slag met de omgevingswet' van het ministerie van BZK. Binnenkort komen er op de website aandeslagmetdeomgevingswet.nl staalkaarten beschikbaar die inspiratie geven voor het maken van een omgevingsplan. Eén van de staalkaarten gaat over energietransitie.

Na deze presentaties is in groepjes gewerkt aan verschillende cases, waarbij onderzocht is hoe je doelen uit een RES zou kunnen borgen, mogelijk maken en stimuleren met behulp van de Omgevingswet.

Belangrijkste conclusies:

- Actie: Duurzaamheid zit verweven in alles, dat maakt het complex en vraagt om energie mee te nemen als vraagstuk in het begin van de visie en planvorming. Het is van belang dat de kennis over energie ook bij de strategen aanwezig is die zich bezig houden met omgevingsbeleid.
  - Voorbeeld: Minder mobiliteit betekent dadelijk ook minder duurzame stroom opwekken (windturbines, zonnepanelen etc.). Voorkomen van mobiliteit vraagt om wonen dichtbij werken en om voorzieningen dichtbij wonen.
- Duurzaamheid kent naast vele bekende technieken, ook allerlei nieuwe technieken waarvan men nog geen idee heeft hoe deze gaan werken en doorwerken in het omgevingsbeleid.
- Samenwerken tussen overheden (gemeente-waterschap-provincie) is essentieel om regionaal keuzes te maken hoe de energieproductie gelokaliseerd kan worden en hoe de verdeling vervolgens is.
  - Voorbeeld: gemeenten willen bijvoorbeeld graag de windmolens net op/ over de gemeente grens (beleidsconcurrentie).
  - Voorbeeld: van wie is de warmte uit de geothermie of uit de rivier. Als de gemeente stroomopwaarts alle warmte uit het water haalt, blijft er stroomafwaarts niets over.
- Van belang een keuze te maken welke rol je als overheid inneemt: wil je stimuleren of opleggen? 'We kunnen dit alleen als we de inwoners meekrijgen'
- Er is een wens om kennis te bundelen en niet allemaal zelf het wiel uitvinden. Dit is een belangrijke reden waarom in de RES wordt samengewerkt. Wellicht kan de omgevingsdienst hierin ook een rol vervullen.

2.9. Taakoverdracht bodem en energietransitie

Conclusies

- De bodemtaken die de gemeenten krijgen is een kans voor de integrale aanpak van de maatschappelijke opgave.
- Om de bodemtaken goed te kunnen uitvoeren moet er informatie gedeeld worden tussen omgevingsdiensten, gemeenten en de burger.
- Samenwerken is elkaar zien
- Gemeenten moeten nu al nadenken over het (bodem)systeem en wat dat betekent voor de opgaven.

Aandachtspunten

- Veel intensievere vraag / opgave aan de bodem
- Hoe de bodemtaken straks te regelen. Voorwaarde is ondersteuning in middelen.
Hoe hoger de ambitie des te meer tijd kost het uitvoeren van de bodemtaken.
Als er onvoldoende middelen zijn heeft dit een negatief effect op het halen van de ambitie.